γιὰ τοὺς σκοποὺς του τοὺς πατριωτικοὺς πὼς τὴν διευθύνουν ὁ κ. Πολίτης κι ὁ κ. Ἀκάμπρος, δυὸ ἄνθρωποι ποὺ χουν χρόνια καὶ χρόνια νὰ πατήσουν στὰ γραφεῖα τῆς «Ἑστίας» καὶ νὰ γράψουν λέξη σ' αὐτή.

Κάθε φορὰ ποὺ θὰ γίνῃ λόγος γιὰ τοὺς δημοτικιστές, τὴν «Ἑστία» θὰ βγάλῃ στὴ μέση καὶ τοῦτο ὄχι γιὰ κανένα ἄλλο λόγο, παρὰ γιὰ νὰ βρίσῃ τοὺς συναδέλφους του, καπηλικώτατα καὶ ἀνανδρώτατα, δίχως τὴν ὑπογραφή του, μὰ μὲ λίβελλους σὰν τὸν τελευταῖο ποὺ δημοσίεψε στὴν «Πρωΐα».

Δὲν ντρέπεται λίγο, γέρος ἄνθρωπος καὶ νὰ γίνεται τζωρτζίνα κάθε ὥρα καὶ στιγμή!

ΑΠΟ ΤΟ ΣΤΑΗ

μόνο ρεκλάμες καὶ τίποτ' ἄλλο δὲν περιμένουμε. Γι' αὐτὸ κι ὅσα θὰ γράψουμε, δὲν θὰ τὰ γράψουμε γι' αὐτὸν, μὰ γιὰ κανένα ἄλλον, ἀνθρωπινώτερο καὶ ἀληθινώτερο, ὑπουργὸ τῆς Παιδείας, ποὺ θἄρθῃ καμμιὰ μέρα καὶ θὰ θελήσῃ νὰ δουλέψῃ τίμια καὶ λογικά.

Λοιπὸν τὸν ὑπουργὸ αὐτὸν θὰ τὸν παρακαλέσουμε, ἂν ὄχι νὰ καταργήσῃ τὶς ἐξετάσεις, ποὺ δὲν ἔχουν κανένα ἄλλο λόγο παρὰ τὴν ρεκλάμα τῶν δασκάλων καὶ τὸ ξεθέωμα τῶν μαθητῶν, νὰ τὶς συντομέψῃ τουλάχιστο καὶ νὰ διατάξῃ νὰ τελειώνουν πρὶν τελειώσῃ ὁ Μάης καὶ πρὶν τελειώσουν τὰ καημένα τὰ παιδιὰ ἀπὸ τὴ ζέστη κι ἀπὸ τὴν κακοζωὴ ποὺ κάνουνε.

Δὲν ξέρουμε τί θὰ μπορέσουν τὰ παιδιὰ νὰ μάθουν τὶς δέκα εἴκοσι μέρες τοῦ Ἰουνίου ποὺ τὰ κρατοῦν μαντρωμένα μέσα στὶς στενόχωρες τὶς μονὲς, ποὺ θέλουν νὰ τὶς λένε σχολεῖα, μὰ ποὺ κάθε ἄλλο παρὰ σχολεῖα εἶναι, ποὺ τὰ λυώνουν στὸ διάβασμα, ποὺ τὰ πεθαίνουν στὰ πόδια.

Πρέπει νὰ βρεθῇ ἕνας ὑπουργὸς τῆς Παιδείας ποὺ νἄχῃ παιδὶ καὶ τὸ παιδί του νὰ πάθῃ ἀπ' αὐτὴ τὴν ἄγρια κατάσταση, γιὰ νὰ σωθοῦμε καὶ μεῖς. Ἀλλοιώτικα δὲν θὰ γίνῃ τίποτα, κι ἂν ἀκόμα πεθάνουν ὅλα τοῦ κόσμου τὰ παιδιά, ὅπως παθαίνουν θὰ καὶ πεθαίνουν κάθε μέρα.

ΜΠΡΑΒΟ

'ς τὸ Ἐλεγκτικὸ Συνέδριο ποὺ δὲ θελει νὰ ἐπικυρώσῃ τὰ ἐντάλματα γιὰ τὴν ἔκτακτη σύνοδο τῶν ἐθνικῶν χαραμοφαγάδων. Μπράβο του!

Θὰ τὰ πάρουν στὸ τέλος, αὐτὸ τὸ ξέρετε, μὰ ἐπὶ τέλους μ' αὐτὸ ποὺ κάνει τοὺς ἀναγκαζει νὰ ἐξευτελίζουνται στὰ μάτια τοῦ κόσμου, μιλῶντας ἀπὸ τὸ βῆμα τῆς Βουλῆς γιὰ τὸν παρᾶ ποὺ τοὺς καθυστεροῦνε καὶ γιὰ τὶς δυσκολιες ποὺ τοὺς φέρνουνε.

Φανταστῆτε πόσο φοβερὸ εἶναι τὸ πρᾶμα, ἀφοῦ κι ὁ κ. Βουδούρης, ὁ πατριωτικώτατος, ἀναγκάστηκε νὰ μιλήσῃ καὶ νὰ κατακερκυνώσῃ τὸ Ἐλεγκτικὸ Συνέδριο! Μπρρρ! Τί λέτε κεῖ! Ὁ κ. Βουδούρης μιλάει!

Μὰ κι ὁ κ. Σιμόπουλος, τί σοῦ λέει, ὅταν ἐφώναζε, ἀπαντῶντας στὸν Βουδούρη, πὼς κι ἂν πῆραν τὰ μισὰ λεφτὰ οἱ βουλευτὲς, πρὶν ἀκόμα ψηφιστῇ ὁ σχετικὸς νόμος ἀπὸ τὴ Βουλή, τὰ λεφτὰ διάταξε νὰ τὰ δώσουν «ὑπὸ ἰδίαν εὐθύνην» του;

Ὅτι θὰ τὰ πληρώσῃ, μαθές, ὁ κ. Σιμόπουλος ἀπὸ τὴν τσέπη του, ἂν δὲν ψηφιστῇ ὁ νόμος; Κάθε ἄλλο! Τὸ «ὑπὸ ἰδίαν μου εὐθύνην» μεταφράζεται, στό: «Ἐγὼ εἶμαι ὑπουργὸς κ' ἐγὼ θὰ διαταξω τὸ Συνέδριο νὰ ἐπικυρώσῃ τὴν ἀποζημίωση, κι ἂν ἀκόμα δὲ θέλησῃ νὰ τὴν παραδεχτῇ ἡ Βουλή».

Στὴν καμπούρα τῆς Ψωρο-Κώσταινας ὅλοι κάνουν τὸν γαλαντόμο!

ΑΜ' ΑΥΤΟΣ

ὁ καημένος ὁ ἐθνομάρτυρας τί γίνεται; Ἀκόμα δὲν κατόρθωσε ὁ τρομερὸς κ. Κορώνης μὲ τὰ φλογερά του ἄρθρα νὰ σηκώσῃ τὸ λαὸ καὶ νὰ τὸν ὁδηγήσῃ στὴ Βαστίλλη τοῦ Συγγροῦ, ποὺ σαπίζει μέσα στὰ ἀνήλια μπουντρούμια της ὁ πρόμαχος τῶν δικαιωμάτων τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων;

Ἀπελπισία! Ἀπελπισία! Μήνας κοντέβει νὰ κλείσῃ, ἑφτακόσιες χιλιάδες ἄρθρα ἀπὸ τὸν κ. Καρώνη γραφτήκανε, κι ὅμως οἱ σιδερόπορτες τῆς Βαστίλλης δὲν πέσανε ἀκόμα κι ὁ κ. Πετροπαυλόφσκης Γιάνναρος διευθύνει τὴν ἐξωτερικὴ πολιτικὴ τῆς Ἑλλάδας μέσ' ἀπὸ τὰ σιδερένια κάγκελα τῆς καμαράς του. Εἶναι ὁ λαὸς αὐτὸς, ὁ κοιμισμένος, ἄξιος νἄχῃ τέτοιους ἐθνομάρτυρες;

Γιὰ τὸν κ. Κορώνη πάλι θέλουν νὰ ποῦν πὼς τἄρθρα του εἶναι ἕνα εἶδος ἐναίσιμη διατριβὴ γιὰ τὴ φυλακὴ ἢ γιὰ τὸ μέγαρο τοῦ Δρομοκαΐτη.

Τέτοια πράμματα δὲν μποροῦμε νὰ τὰ πιστέψουμε ποτὲς ἀφοῦ ὁ κ. Καρώνης περιφέρεται ἀνενόχλητα μέσα στὴν πόλη καὶ στὶς στῆλες τῆς «Ἑσπερινῆς».

—Πιὸν καὶ πιὸν ὑποψήφιο θὰ ψηφίσεις, ρὲ Κώστα, ἀπὸ τοὺς 50;

— Δὲν τοὺς ξέρω καλά, ρὲ Γιάνη. Μὰ ἀπὸ τὸ λίγο ποὺ βλέπω κι' ἀκούω, δοξάζω τὸ Θεό, ρὲ Γιάνη, πὼς μοναχὰ τρεῖς τους μποροῦνε νὰ βγοῦν.

—

Φραγκολεβαντίνος. Α. Κοίταξε, νὰ ἐκεῖ ὁ Λελὲς περνᾷ. Πᾶμε νὰ τοῦ μιλήσουμε.

Φραγκολ. Β. Προτιμῶ ὄχι, Μαλώσαμε...

Φραγκολ. Α. Ὄχι δά! Καὶ γιατί; τί σοῦκανε;

Φραγκολ. Β. Ὁ ἀνόητος... μοῦ δάνεισε 100 δραχμές.

ΜΕΤΑΝΟΙΑ

Μετάνοιωσες γιὰ κείνη τὴν ἀπάτη
Κι' ἦρθες μονάχη πάλι νὰ μὲ βρῇς
'Απ' τὴν παλιὰν ἀγάπη σου γιομάτη
Ἤρθες... καὶ κάλλιο νὰ μὴν εἶχ' ἐρθεῖς.

Καὶ χωρὶς λέξη μιὰ νὰ μοῦ μιλήσῃς
Στὴν ἀγκαλιά μου πέφτεις, μὲ φιλεῖς.
Καὶ σοῦ εἶπα ἐγώ, σταμάτα μὴν ξεχύσῃς
Τὴ φλόγα ποῦ στὰ στήθη σου κρατεῖς

Τὸ μέτωπο μου ἰδές το αὐλακωμένο
'Απ' τῆς ἀπάτης τὴν ἀπελπισιὰ
Τὸ στόμα μου γιὰ ἰδὲς το μολυσμένο
'Απὸ μιᾶς ἄλλης τὰ νωπὰ φιλιά.

ΑΔΥΝΑΜΙΑ

Φέρε τὸ χέρι σου στὸ μέτωπό μου
Καὶ διῶξε τ' ὄνειρο τὸ σκοτεινὸ,
Παντέρημο καταμεσὶς τοῦ δρόμου
Μ' ἀπόριξες καὶ τί θὲ νὰ γινῶ;

'Απόψε κλαίω κι' ἀδύνατος γυρεύω
Δυὸ λόγια τῆς καρδιᾶς του νὰ μοῦ πῆς
'Απόστασια στὸ νοῦ μου δὲν πιστεύω
Ἔρμο τί μ' ἄνισες μεσοστρατίς;

Τῆς γνώσεως μὲ κούρασε ἡ ἀλήθεια
Καὶ τῶν βιβλίων μὲ κούρασε ἡ σπουδή,
Ἔλα καὶ πὲς μου πάλι παραμύθια
Δεῖξε μοῦ πλάνες ποῦ δὲν ἔχω ἰδεῖ.

Ἄχ νὰ πιστέψω, ἀκόμα πῶς γυρνοῦνε
Ξωθιὲς τὸ μεσονύχτι τὸ βαθὺ
Πῶς μαγεμένες κόρες καρτεροῦνε
Τοῦ βασιλιὰ τὸν τρίτο γιὸ ναρθῇ

Κι' ὕστερα πὲς μου γέρνοντας σ' ἐμένα
Βραχνὰς πῶς ἦταν νύχτας σκοτεινῆς
Ὅτι ἄκουσα πῶς σ' ἀοιθώνιασαν στὰ ξένα
Κι' ἄλλου γυναῖκα θέλεις νὰ γενῇς.

ΖΗΛΟΤΥΠΙΑ

Τὰ φῶτα κιτρινίζανε καὶ λυώναν
Μέσα στὴ σάλα ποῦ ἔφεγγε ἡ αὐγή
Κι' ἐσὲ τὰ λόγια σου μ' ἐκεῖνον δὲν τελειώναν,
Τὰ χαμογέλοια σου δὲν εἶχανε σωθεῖ.

Καὶ κεῖ ποὺ ἀπὸ μιὰν ἄκρη σὲ θωροῦσα
Ἤρθε σιμὰ μιὰ φίλη σου καλὴ
Νὰ μ' ἀρωτήξῃ ἀκόμα ἂν σ' ἀγαποῦσα
Καὶ νὰ μοῦ πῇ τὶ λὲς μ'αὐτὸν μαζύ.

Κι' ἐμὲ βουβὸ τὸ στόμα μου ἀπομνήσκει
Καὶ μέσ' τὴ λυπημένη μου ψυχὴ
Ἔχει ἀποκάμει ἡ θλίψη καὶ δὲ βρίσκει
Ἕνα παράπονο κἀν γιὰ νὰ πῇ.

Πόλη ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΔΑΦΝΗΣ

ου. Τοιοῦτος εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς 'Αστρονομίας: νὰ μᾶς καταστήσῃ γνωστὸν τὸ Σύμπαν». 'Εδὼ ὁμολογῶ ὅτι ἔχασα τῶν ἰδεῶν τὸν μῖτον. Ὅταν ἔφτασα στὴ λέξη μνημεῖον' περίμενα πὼς θὰ διαβάσω παρακάτω, ποὺ θὰ εἴτανε κα πιὸ λογικό, ἂν ναὶ περιττὸ πάντοτε κ' ἐκεῖνο κι αὐτὰ ποὺ ὑπάρχουν καὶ ὅλα, αἔτσι καὶ γιὰ νὰ μελετήσω τὰς σελίδας τοῦ β.βλίου τῶν Οὐρανῶν, δὲν πρέπει νὰ μπῶ σὰ βουτηχτὴς μέσα στὴ θάλασσα, οὔτε νὰ φαντάζομαι πὼς ὅλα «τὰ στρονομικὰ βιβλία εἶναι ἕνα πρᾶμα γιὰ νὰ σπουδάσω 'Αστρονομία». 'Εγὼ τουλάχιστο δὲν μπορῶ νὰ καταλάβω τὶ σχέση ἔχει ἡ κατάλληλη θέση γιὰ τὴ σπουδὴ ἑνὸς μνημείου, μὲ τῆς 'Αστρονομίας τὸ σκοπό, ποὺ εἶναι «νὰ μᾶς καταστήσῃ γνωστὸν τὸ Σύμπαν». Ἄσε ποὺ ὅταν θέλω νὰ σπουδάσω ἕνα μνημεῖο θὰ πάω καὶ στὰ ὑπόγεια του, ἂν ἔχει. Τυλίξατε ἀκόμα μιὰ σελίς: καὶ ἀνακαλύψεις ἀνέδειξαν τὴν 'Αστρονομίαν τὴν εὐρυτέραν καὶ θετικωτέραν τῶν ἐπιστημῶν, ἐνῶ συγχρόνως εἶναι ἡ ἀκριβεστέρα ὅλων» δηλ. ἡ θετικωτέρα ὅλων. Τυλίξτε τώρα τὸ βιβλίο ὅσπου νὰ φτάσετε στὴ σελίδα 32. «Τὸ πολιτικὸν ἔτος δὲν κανονίζεται ἐκ τῆς ἀκριβοῦς περιφορᾶς τῆς Γῆς περὶ τὸν Ἥλιον, ἀλλ' ἐκ τῆς φαινομένης, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐπανέρχεται εἰς τὸ σημεῖον τῆς ἰσημερίας. Κατ' ἔτος μία περιστροφικὴ κίνησις τοῦ ἄξονος τῆς Γῆς ἥτις καλεῖται μετάπτωσις τῶν ἰσημεριῶν, καὶ γίνεται πλήρης ἐντὸς 25 875 ἐτῶν, ὀπισθοδρομεῖ τὰ ἰσημερινὰ σημεῖα κατὰ 20 λεπτὰ περίπου. 'Εντεῦθεν δὲ ὀπισθοδρομοῦν καὶ αἱ ὧραι τοῦ ἔτους τῶν ὁποίων ὁ κύκλος παριστᾷ εἰς ἡμᾶς τὸ πρακτικὸν ἔτος» κ.τ.λ. Αὐτὸ λέγεται λαϊκὸ βιβλίο! Καὶ σημειώστε ὅτι γιὰ ἰσημερινὰ σημεῖα δὲν ἔγινε καθόλου πρὶν λόγος. 'Αλλὰ καὶ νὰ εἶχε γίνει τί μὲ τοῦτο; Ταιριάζει σὲ βιβλίο γραμμένο «ὶ 'ὅλους τοὺς θέλοντας νὰ φωτισθοῦν» (σελ. 14) νὰ γράφει κανεὶς γιὰ τὴ «μετάπτωση τῶν ἰσημεριῶν». Κ' ἂν τὸ παραδεχτοῦμε ἐπὶ τέλους ὅτι ταιριάζει, εἶναι σωστὸ ἔτσι γενικὰ καὶ μὲ δυὸ λόγια «κατ' ἔτος μίαν» κ.τ.λ. νὰ ἐκθέσουμε τὸ ζήτημα; Αὐτὰ ὄχι ὁ λαός, ὄχι τὸ παιδί, ὄχι ὁ ἐξίσου ἀπέχων ἀναγνώστης, ἀλλὰ ὁποιοσδήποτε ἀναγνώστης, ἂν δὲν τὰ ξέρει, σίγουρα δὲ θὰ τὰ καταλάβει μὲ τέτοιον τρόπον γραμμένα.

Τὸ ταξίδι μας ὅμως παίρνει μάκρος, καὶ καιρός, νομίζω πιὰ νὰ γυρίσουμε στὸ «Ἡλιοφέγγαρο» ποὺ κοντεύουμε νὰ τὸ ξεχάσουμε τὸ καημένο παραδομένοι καθὼς εἴμαστε εἰς τὴν τῶν τοῦ Οὐρανοῦ περιέργων παρατήρησιν. 32 νούμερο εἶταν ἡ σελίδα ὅπου ἐξέστημεν πρὸ τῆς «μεταπτώσεως τῶν ἰσημεριῶν,» κι ἀφοῦ ἐδὼ κάνουμε μιὰ μικρὴ σύγκριση τοῦ «Ἡλιοφέγγαρου» καὶ τ' «Οὐρανοῦ» κι ἀφοῦ ἡ «μετάπτωσις» εἶναι «τοῦ Οὐρανοῦ» ἀσύγκριτο στολίδι, ἂς δοῦμε τί ἔχει τὸ 'Ηλιοφέγγαρο, ὄχι γιὰ τὴ «μετάπτωση» —γι αὐτὴ τὸ εἴπαμε, δὲν ἔχει τίποτα—ἀλλὰ τί ἔχει... στὴ σελίδα 32. Δὲ λέω, κάπως περίεργο εἶναι νὰ συγκρίνει κανεὶς δυὸ βιβλία μὲ τέτοιον τρόπο, παραβάλλοντας δηλ. μιὰ σελίδα τοῦ ἑνὸς καὶ μιὰ τοῦ ἄλλου ποὺ χουν τὸ ἴδιο νούμερο, θὰ ὁμολογήσετε ὅμως τουλάχιστον ὅτι δὲν εἶναι τόσο περίεργο, ὅσο τὰ περίεργα τ' Οὐρανοῦ.

Ἂς ἀνοίξουμε λοιπὸν—ἐδὼ δὲ χωράει ξετύλιγμα, ἀφοῦ πέρασε ἡ ἐποχὴ τοῦ Εὐριπίδη, καθὼς καὶ τῆς ἐποχῆς αὐτῆς ἡ γλώσσα—ἂς ἀνοίξουμε λοιπὸν τὸ 'Ηλιοφέγγαρο, στὴ σελίδα 32. Εἶν' ἓν ἀπὸ τὰ ὄμορφα μέρη τοῦ βιβλίου: Πῶς μποροῦμε δίχως ὑπολογισμοὺς, μὲ μιὰν ἁπλὴ παρατήρηση νὰ πειστοῦμε ὅτι ὁ Ἥλιος εἶναι σῶμα πολὺ μεγάλο. «Σᾶς δίνω ἐδώ, μᾶς λέει ὁ συγγραφέας, μιὰ ζουγραφιὰ (διαγρ. 8) ποὺ δίνει ρεαλιστικὰ εἰκόνα τοῦ Ἥλιου, σὰ βασιλέβῃ στὴ Μασσαλία... Καὶ τὰ δυὸ ἀφτὰ βράδια (δηλ. στὶς 8 τοῦ Φλεβάρη καὶ στὶς 10 τοῦ 'Οχτώβρη) ὁ Ἥλιος βασιλέβει πίσω ἀπὸ τὸ βουνὸ Κανιγκὸ στὰ Πυρηναῖα. Τὸ βουνὸ εἶναι πολὺ μακριὰ ἀπὸ τὴ Μασσαλία—ὡς 158 μίλια—μὰ εἶναι τόσο ἀψηλό, ποὺ σὰν εἶναι καθαρὸς ὁ Οὐρανός, ἡ κορφή του φαίνεται ξάστερα ἀπάνου στὴν δύση τοῦ 'Ηλιοῦ, ὅπως τὸ βλέπεις μέσα στὴ ζουγραφιά. Ἡ θέα εἶναι πολὺ ὄμορφη καὶ μᾶς μαθαίνει καὶ σπουδαῖο μάθημα. Ὁ Ἥλιος δηλ. εἶναι πιὸ μακριὰ ἀπὸ τὸ βουνό, κι ὡς τόσο φαίνεται ζερβόδεξα τοῦ βουνοῦ, καθὼς κι ἀπὸ πάνω. Ἔτσι μαθαίνουμε δίχως λογαριασμοὺς πὼς ὁ Ἥλιος εἶναι μεγαλύτερος ἀπὸ τ' ἀπάνω μέρος μεγάλου βουνοῦ στὰ Πυρηναῖα.»

'Αρκεῖ.

ΛΥΚΟΣ ΑΥΤΟΛΥΚΟΣ